

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

AZ „EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR“ ÉS A „SÁROSMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET“ KÖZLÖNYE.

Szerkesztői iroda:
Megyeház.
 Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.
 Kiadóhivatal:
 Az EPERJESI NÉPBANK helyiségeiben, főutca 2. ik sz. a.

Megjelen: minden vasárnap.
 Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:
 Egy évre 5 frt — kr.
 Félévre 2 „ 50 „
 Negyedévre 1 „ 25 „

Hirdetési díj:
 háromhasabos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös
 hirdetés jutányosabb.
 Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 krajczár.
 Nyilttér minden sor 10 kr.

T. cz. előfizetőinkhez!

Ugy a fővárosi, mint a vidéki lapok — úgy mondva — kivétel nélkül kibocsátották már előfizetési felhívásaikat. Nekünk a lapunk multjára s jelenére való hivatkozás legyen előfizetési felhívásunk.

Ebben gyökeredző bizalommal kérjük lapunk barátainak támogatását.

Az előfizetési ár lapunk homlokán olvasható.

Az „Eperjesi Lapok“ kiadóhivatala.

Visszapillantás.

(H. L.) Mire tisztelt olvasóink e lapot kezébe veszik, az 1884-ki év oda sorakozott ősei és elődei végtelen számához, növelvén a megmérhetetlen idők beláthatatlan tömegét. Mi egy év ezen nagy mennyiségben? egy csepp az oceánban, és mégis mily nagy és sok egy ember életében! Innen van, hogy minden év elmúltával szeretünk visszatekinteni annak lefolyására, szeretjük az elmúlt évet még akkor is, ha annak folyama alatt reményeinkben csalatkoztunk, ha ez, öröm helyett bánatot árasztott reánk, ha szerencsétlenség üldözött, ha keserű ürömöt kevert örömkelyheinkbe, szeretjük mint megszokott barátunkat, ki hűségesen részt vett minden változásaiban s nehezen válnak meg tőle.

Nem lehet feladatunk a mult évnek eseményeit országos szempontból boncolni, — maradjon e feladat fenntartva a nagy országos napilapoknak. Mi egy kis vidéknek, egy határszéli városkának organuma, nem tűzhetünk magasabb célra, mint a vidéki érdekek ápolását s így kérdezzük: vajon mit hozott az 1884-ik év szorosabb értelemben vett otthonunknak, mit hozott városunknak?

Nagy adományokat, nagy ajándékot nem találunk 366 napos utjában. Városunk ma oly képet mutat, mint egy év előtt. Sem a tudományok, sem a művészetek mezején nem mutathatunk vívmányokat.

A szellemi élet nyilatkozik akár társadalmi

TÁRCZA.

Eperjes 1885-ik évben.

Motto: Olvassa el mindenképpen,
 Rosz néven ne vegye senki
 E kis tréfát!

... Egy kettő három tizenkettő! Isten veled ó év; hozott Isten újszentendőt!

Tehát megintlen nyakára hágtunk egy nyomorjeljes esztendőnek! Azzal a vigasztaló gondolattal haj ottam gondtól öszülmi kezdő fejemet a párnára, hogy a 85-ös minden bizonynyal szerencsésebb lesz a 84-esnél.

A mint javában fűzöm a szebbnél szebb terveket, egyszerre csak fény árasztja el piciny szobámat s a vakító é herből kiboutakozik Sylvester apó méltóságjeljes alakja földet seprő ősz szakállával. Lassú léptekkel közeledett ágyamhoz s hirogatólág intett felém.

— Mit kívánsz, jó öreg? kérdém remegve.

— Fiam, szállj ki ágyadból; egy kis sétát teszünk a városban, . . . feltárom előtted az új esztendő képét.

Engedd meg öreg barátom, — hanem én ebben a veszekedett éjjeli hidegben nem mehetek sétálni, mert nincs — téli kafutrékom.

— Betekarlak szakállommal, mely az észak hideg fagyától ép' úgy megóv, mint a dél perzselő melegétől.

Oh! ha nekem ilyen szakálom volna? . . . örökre véget vetném a megoldhatlan plaid kérdésnek! . . .

Engedtem az öreg kívánságának, s csakhamar kijutottuk a főutczára.

Szokatlan világosság, fény úte meg szemeim hártáját. Jó isten, mi lehet ez! Hisz ilyen kivi-

téren a társulás alakjában, akár egyes intézetekben. Van szép színházunk, irigyelné azt tőlünk sok város, de részint nincs színész benne, részint ha van színész, nincs közönség s így mindkét esetben kong az ürességtől s kongott a lefolyt évben is — az által pedig nem valami fényes tanubizonyoságot tett sem művészekünk, sem művészetpártolók, sem nemzetes szellemünk gyarapodásáról.

De van Széchenyi-körünk, melynek feladata nemzetes irányban ébresztetni, fejleszteni a tudomány és művészet iránti hajlamot; mennyiben felelt meg ezen kör feladatának az utjába gördített s még teljesen le nem győzött, itt ezáltal nem említett akadályok között, ezt adandó alkalommal bővebben kifejtjük.

Lé ezik még a magyarosodási egyesület. A magyarosodás magasatos eszméje kebe-tükből hangzott ki széles hazánkba s így nekünk kellene zászlóvivökként szerepelelnünk, vajlon nem lettünk-e e téren mások által tulszárnyalva? Keves ered menylyel is hajlandók vagyunk beérni, de minimum gyanánt követeljük, hogy ez egyeslet tagjai legalább számban növekedjenek, hogy a szent láng minél több kebelben éleszessék, hogy életünk külseje is magyarosodjék. Megállapást tapasztalunk itt is, — még csak egyetlenegy idegen nyelvű felirással bíró czégtábla sem váltattott fel magyar felirattal, — pedig a megállapodás e téren már hanyatlás.

Van társadalmi egyesületünk, tagjainak száma meghaladja a kétszázat, városunk s megyénk színéjára szokott itt összegyűlkezni idegennek, jöreyénynek büszkeséggel szoktuk megmutatni a helyiség-k fényes berendezését. De pirulva fordulunk el, — a mint az az utolsó közgyűlésen is felemlítettett — ha látjuk, hogy a számos szolgák, kik ott kapják ellátásukat, mindennapi kenyerüket, nem értik hazai nyelvünket, idegen időmban, német vagy tót nyelven szólítják meg a belépőt. Ez talán vívmányunk nevezhető a kultúra s nemzetiség terén?

A szellemi és társadalmi téren nem haladtunk, a nagy közönyösség megöli az eszmét még csirajában. Nem sokkal szebbet tapasztalunk a vállalatok terén. Általános a panas, hogy pang minden üzlet, a város lakói elszegényednek és mégis az elmúlt év nevezetesen csak arról, hogy két

lágításra még Eperjes város alapítója, Fischer uram, sem emlékszik?

— Sylvester bátyám! mifele csoda történt? Éu már 18 esztendeje lakom e városban, s igen jól tudom, hogy eddig csak a hold és W. úr egy-két piszkos petróleumlámpája világított?

— Édes fiam! ez az úgynevezett villanyosvilágítás, melylyel a böles tanács a város fén yét fogja emelni.

Csodálkozásom hártalan volt. E nagy változás fölött gondolatokba mélyedve haladtam, — önként magam elé tekintve, kikerülendő a járda veszedelmes gödreit.

És ime! . . . ismét új csoda! mert a járda olyan egyenes volt, mint a nagy terem parkettje.

— Ah! a böles tanács talán már a járdát is kijavította! kérdém kétkedve.

— Te mondád! „A járd-ügy“ rendezésére az alap már rég meg volt. Talán magad is emlékezel arra, hogy e migosztos czélhoz annak idejében a nagy hazafi s költő, Hazafi Veray János is hozzájárult két bankó forinttal. Ennek a kapitálisnak a kama ai nőttek fel annyira, hogy ma már kifogástalan járdátok van!

A mint szettekiuttettem ezen új világban, tüstént szemembe ötlött, hogy a Neptun csatorna mellett egy egész sereg ember áll, kiknek a hóna alatt hatalmas nyaláb íromány, kezükben tintartó s falók mögött penna ékeskedett. Azt gondoltam, hogy a bibliai irástudók, vagy farizeusok támadtak fel, mert borzasztó savanyú arezot vágtak, — daczára a soha nem látott fényes kivilágításnak.

— Kik legyenek ez emberek? Sylvester bácsi.

— Éu a „jó ság“ szelleme vagyok, öcsém! Ajkam nem ejt s nem ejti ki soha nevüket, — tartunk feléjük s tudakozódjál magad kilétőz felől.

Midőn hozzájuk értünk, dühösen rohantak meg bennünket, rémítő lármát vivén véghez, melyből csak ennyit lehetett kivenni: „Foglalul akarunk!?”

tervezett vállalat, t. i. az agyag- és kályha-gyár Eperjesen és az iszlai fürdő részvény-társaság Szeben, daczára annak, hogy milliomokra menő tőkék vannak betéve 4 százalékos pénzintézetünkben, részvét hiánya miatt nem tudott megalakulni. Tétlenkedés itt is a lefolyt évnek jellege.

Es ezen tétlenkedés, ezen tehetetlenség ölmösly gyanánt megbénít minden jobb szándékot, eloltja a lobogó lángot, mely sokaknál a szépért, jóért, haladásért ég.

A város szépítésének, befásításának, az utcák elnevezésének, a hazak új számozásának eszméje alszik, a főutca két oldalt csakis egy kis részében lett facsemetékké beültetve, egy szépítési egyeslet alakítása tervezve, — eddig ez eszme testté változásának semmi híre, az utcák nevezésére és hazak számozására kiküldött bizottság még egyszer sem ült össze ez ügyben, — e téren is egy csalódással több. Egy ügyben megtörtént a kezdeményezés s ez a csatorna-hálózat előállítás; sok évig vajdott ezen eszme, míg végre napvilágot kezd látni. Es ezt annál nagyobb örömmel konstatáljuk, minthogy a csatorna kiépítésének legelő kezdete városunk leg-egészségtelenebb részét fogja lakhatóvá és egészségessé tenni. A csatornázás okvetlenül követeli a vízvezetést, mert e nélkül a csatorna csak igen csekély mértékben fog céljának megfelelni. Ezen városunk közegészségi voltára oly nagy befolyással bíró ügy, még mindig az előkészítés stadiumában van, vele karöltve jár a világítás ügye.

Igen örveudentes ténynek kell itt felemlitenünk az ipariskola életbeléptetését; ezen iskolát az új ipartörvény folyománya, az év utolsó hónapjában nyitott meg, eddig 300 tanonez iratkozott rá, a kik közül a nagyobb fele még csak írni s olvasni sem tud. Szomorú képe ez iparügyi állapotainknak. Hogyan legyen képes az olyan iparos, ki előtt a tanulás, a tökéletesülés urja el van zárva — a maga tudatlanságában a külföld, vagy már csak az ausztriai tartományok műveltebb iparosai versenyre kelni. Igen méltánylandó, hogy a városi hatóság ezen iskolát még anyagi áldozatok árán is fenntartja és még szebb, hogy ezen iskolát nemzeti alapra fektetve, a magyarságnak s így a magyar hazának hódít és megtart sok száz és száz — úgy akarjuk hinni — lelkes és művelt iparos, mindmegannyi lelkes és művelt hazafit.

... Hol? . . . Éu megyek! . . . inkább engem tessék viüni

— Jó emberek, csillapodjatok! . . . Éu csupán csak azt akartam tőletek megkérdeni, hogy kik, mik vagytok? . . . s miért honol orozaitokon oly mély bánat? . . .

— Ah! nagy uram, felelé egy a sok közül, — mi mindnyájan, a hogy itt latsz bennünket, keresetnélküli végrehajtók s becsüsök vagyunk! . . . Hónunk alatt ez a sok papiros egytől-egyig zálogolási jegyzőkönyv, hanem csak — tiszta blankette! sehol semmi exekuczió, . . . inségünk oly nagy, hogy csak e jó víz táplál.

— Hogyan? — jó? . . . Kétkedve ráztam fejemet, mert el nem képzelhettem, hogy e szegény emberek még a mi sáros, piszkos, miázmas vizüket is jónak tartják. Egy keveset meríték tenyerebbe Neptun csatornájából, — s őszintén bevallva, undorral hörgöpenttem egy kortyot belőle.

Csodák csodája! . . . a víz csakugyan kitünő ízű, üdítő, friss, tiszta ital volt! . . .

— Sylvester bátyám, fejtse meg e rejtvényt?

— Kedves fiam, emlékszel a „vízvezeték“-re, mely „a d a c t a“ tététt?

— Hogyne? . . . talán ez is föltámadt? . . .

— . . . még pedig az üdv 1885-ik évében. Ámu atom oly nagy volt, hogy azt sem vettem észre, hogy atom izmos, szép szál legény erősen megfogta a karomat.

— Uram! ön kezével merített a tiszta vízből; . . . tudnia kellene, hogy ez rendőrelleses dolog, — tessék a városházára sétálni!

E hang teljesen i s m e r e t l e n volt előttem.

— Kicsoda az úr? . . . kérdém hetykén.

— Éu városi rendőr vagyok.

— Jót nevettem e viczczen.

— Barátom, maga talán bolondot akar belőlem üzni? . . . Ismerem én igen jól a mi rendőreinket. Azok: I-ször is nem mernek ily bátran

Berekesztjük mai újri visszapillantásunkat a multra azon igérettel, hogy valamig lapunk fenn fog állani, mi nem fogunk szünni a teltenséget, az indolenciát, a szükségletet ostromozni, lelkesedést ébreszteni, vállalkozási szellemet növeszteni, a közügyekért való érdeklődést felkeltetni, hogy szeretett városunk a haladás ösvényén előremenne, elfoglalja hazánk városai között azon pozíciót, melytől megilleti.

Eperjes városának 1885-ik évi költségvetése.

A városi költségvetés fedezendő hiánya 14 000 forintra tüz, mely a 22% megállapított pótlékban bőven találja fedezetét.

A kiadási tételek így időlegesen történt megállapítása után elnöklő polgármester az ezelőtti tanácskozmány határozatahoz képest a tisztviselők járandóságai szabályozását, vagyis a körülményekhez és szükségletéhez képest lehető javítását a napirend tárgyaivá tette, kiemelve, hogy ezzel kapcsolatban az egyesek részéről beadott kérvények is tárgyalás alá fognak tejeszteni.

Ezen előterjesztésre egyoldaltól felszólalás történt, melyet a tisztviselők materiális helyzete javításának, vagy a javadalmasok megfelelő emelése általi arányba hozatalának szüksége és lehetővé tetele kétségtelenül vonzott. Különösen megtámadtatott a szomszéd Kassa városának hason természetű határozatára való hivatkozásnak jogosultsága.

E felleg ellen azonban felszólaltak, kik a körülmények és a helyzet mibenlétének tekintetbe vételével az ügyet az igazság, közértelem, méltányosság és a várost megillető méltóság színvonala-hoz képest tárgyilagosan és higgadtan, minden animozitástól meuten bírálták, gyökeresen kimutatva azon kirívó kedvezőtlen aránytalanságot, mely a főjegyző, tanácsnok, árvaszéki úrnok, számvéví és adópénztárnok fizetésénél létezik, mely meggyőző felszólalások a szakosztálynál felreismerhetlen visszhangra találtak. Túnyomólag azon nézet jutott érvényre, hogy a főjegyző és az adópénztárnok fizetése javítandó, úgy nemkülönben a valamennyi tisztviselő közt aránylag véve legkedvezőlenebbül dotált tanácsnokok járandósága és a számvéví illetménye megfelelő emelés által, más ugyanazon rangu tisztviség járandóságával egy színvonalra hozassék, miért is ezen ügynek megvitátása és konkrét javaslatnak megtétele végett, a polgármester elnökléte alatt négy tagból álló alvალasztmány küldetett ki.

A mult hó 20-án tartott szakosztályi ülésben elnök szóval előterjeszté a négyes választmány véleményét s ez alkalommal is, magát szerényül kivéve, midőn valamint a dotációk kedvezőtlen voltát, úgy különösen a járandóságokban meglévő aránytalanságokat marquirozta, kijelenté, hogy a négyes választmány ez idő szerint egyedül a tanácsnokok és az adópénztárnok fizetést egyenként száz-száz forinttal találja javítandónak; eszerint a tanácsnokok fizetése 975 forint, az adópénztárnoké 850 frtra volna tehető.

Ezen előterjesztésre közvetlenül érdekelt oldalról felszólalás történt — melylyel ugyan elősmertett egyfelül azon kényes helyzet, melyben az alvალasztmány volt, midőn a városi tisztviselők materiális helyzetének javítását tárgyalta, mennyi-

fellépni; 2 szor: éjnek idején, — lévén csak 4—5 a vartán, — nem kószálnak a városban, hanem tisztességes polgárokhoz illőleg nyugodtan alusznak az órszobában s 3-szor: azelőtt akár meg is fürödhetett az ember a csatornában, még sem lopták rá, hogy rendőrelleves dolgot követett el.

Hanem az én rendőrm tekintélyt kölésönző szakállkafutrékom dacára sem akart tágitani, — s ha Sylvester bátyó nincs az oldalamon, — bizony, bizony szépen b-kisér!

— Látod édes fiam, — világosítá fel az öreg, — ez a reorganizált városi rendőrség! Ilyet még legmerészebb álmaimban sem képzeltem!

Fejesóvalva haladtam tovább, midőn újra egy turesaság vonta magára figyelmemet. Egy nagyon is ismeretes ház előtt haladtunk el, melyen fekete zászló lengett, ezalatt pedig megfordítva volt fel-függesztve a magyar korona címere.

— Kit gyászolnak itt, urambátyám? —
— Itt, édes fiam? — Az öreg sóhajtott egy nagyot s könyök peregetek le orcáján. — A szegény népre gondoltam, öcsém, azért érzékenyültem el annyira. — E gyászlobogó s felfordított tábla azt jelenti, hogy az adófelügyelőség kihalt, az uolsó c-alátagot éppen tegnap kísérték az örök — penzióba! —

E család szomorú sorsa annyira lehangolt, hogy csak nagy későn vettem észre az örömujjongást, melynek kötelebe jutottunk.

Megszámlálhatlan árva s özvegyek szilaj kedvvel, habotázva, ujjongva járták a tucszot egy ház előtt, melynek kifüggesztett tábláján e hosszú nevű felírás sötétlett: „Magyar királyi illetékkiszabási hivatal.“

— Jó Sylvester bátyám, — ezek talán megörültek, hogy a saját kárukön örvendeznek? —

— Méltó az ő örömk, mert úgy tudjad, hogy

ban ez alkalommal a segélynyújtási óhaj a segélynyújtási képességgel bizonyos küzdelembe lépett; másfelül halásan méltányoltatott azon jóakarát, mely az alvალasztmányt ez ügy bíralatánál uralta, — de mivel — úgymond — a tanácskozmánynak most közdött eredménye a bajt nem szünteteti meg, miután az aránytalanság ezzel még nem orvosoltatott, — ez okból, és bizonyos solidaritási tekintetekből felszólaló által a felszólalás azon indítványt fejeztett be, hogy ezen kérdés egyáltalában letétetve a napirendről s a városi képviselőtestülethez intézendő jelentésben ez úgról mi említés sem teendő.

Ennek kapcsán más részről azon indítvány tetetett, hogy ha az emelés opportunak nem találtatik — ezen ügy egyelőre elnapolandó — mely indítvány azonban, miután a felszólalás közvetlenül érdekelt részéről történt, és mert ezen felszólalás másokra is, kik érdekelve vannak, hatással volna — mennyiben erre nézve azok részéről felhatalmas nem adatott — figyelembe nem vétetett. A szakosztály a négyes választmány véleményét elfogadta s azt a város közgyűlésének bejelenteni elhatározta.

Részrehajlatlanul bíralva az előadottakat, magunk is azt találjuk, miszerint az által, ha a tanácsnokok és az adópénztárnok fizetése száz forinttal emeltetik, a baj nincsen orvosolva s az arány nem lesz létrehozva. Különösen nem tudjuk felfogni azt, hogy ha már a tanácsnokok fizetése a kapitány fizetésével egyenlegbe nem hoztatott, miért nem lett legalább a 25 frtnak hozzáadásával a 75 frt kikerekítve s így ha már nem a kapitány fizetésével, mi teljesen helyes és méltányos volna, tehát a főjegyző járandóságával egy színvonalra hozva?

A métermérték behozatala alkalmával, az ezelőtt élvezett járandóság két öllel leszálltatott s így az érdekelték éven e 3/8 öllel megrövidítettek. — ha pedig ez kikerekített volna 5/8 öllel, ez az 5/8 ölp oly keveset nyomna a város költségvetésében, mint az a szerény 25 frt, mely a tanácsnokok fizetésének illetén kikerekítéséhez szükséges.

Jogosan remélhetjük, hogy a város közgyűlése legalább ezen hiányt helyre fogja hozni — miuthogy ez sikeresíthető a nélkül, hogy az eddig szükségesnek talált 22 százalékos községi pótlék emeltetnők.

A fizetésekbeni arálynak — helyesebben az aránytalanságnak könnyebb megbíralhatása végett közöljük azok eddigi mibenlétét. A tanácsnokok úgyis mint árvaszéki úrnokok fizetése 875 frt, a kapitányé 1125 frt, a főjegyzőé 1000 frt, a számvéví 750 frt, a pénztárnoké 875 frt, az ellenőré 750 frt, az adópénztárnoké 750 frt, az adópénztári tisztte 625 frt, a közygámé 625 frt, az aljegyzőé 625 frt, az építészé 600 frt, a gazdasági felügyelőé 625 frt, irnokoké 400, 430 és 365 frt. Rendőrmestereké 360 és 300 frt — tehát valamennyi elég szerényen és egymás közt aránytalanul fizetve.

Nagyon szerény fizetés, egészen a mult idők alapján gyökeredzik.

Az ipar- és árvaügyek hozzájárulása, a napról napra szaporodó közigazgatási és vagyonekezelési ügyek jelentékeny szaporítása által, a mültöz képest összehasonlíthatlanul növekedett a városi tisztviselők munkaköre. Az egykori tanácsnokság,

e hivatalbeli család a Styx folyó vizéből ivott, minek folytán elfelejtette az összes 100 s egynehány díjtételt illetéktörvényestől együtt, — és most abban a pechben van, hogy a hagyatéki illetéket a maximális helyett mindig a minimális mértben szabja ki. Ez ügyben beszéltem az Atya Istennel is, s ő kegyes volt nekem megígérni, hogy ezentúl nagyobb tekintettel lesz az árva s özvegyek ezen mumusai irányában.

Nem mondta semmit, hanem csak gondoltam, hogy, — ha ez igaz, akkor bizonyára elvesztették ott abban a hivatalban a — perzentestabellákat! —

E szomorral elegy vig tájéktól csak egy stációnyira tündöklött ez az arany transparent „M. K. Adóhivatal.“

— Ismered ez' aranybetűket? kérdé az öreg.
— Igen; . . . még pedig igen jól! . . . Egy alkalommal oda benn levoutak a gázsimból 6 pengő forintot, azóta mindig kellemesen emlékszem vissza rácsos asztalára! . . .

— Ne vádold őket, édes fiam, mert ők az emberiség jölterői! . . . Látod, hogy a dóhivatal, azaz: a mely ad! (de mit! . . . adóbevállási ívet! Haha!) Ott csak is ki-s nem be-fizetések történnek. Nézzed e népet, hogy szorong a kapun betel; ezek közül egyetlenegy sem visz pénzt, hanem pénzért megyen.

— Én legalább úgy emlékszem, hogy azelőtt ellenkezőleg állt a dolog, — s a népek épen nem szorongtak, sőt inkább fogdosni kellett őket.

— Ha szavaimnak nem adsz hitelt, ám menjünk fel.

Liberiás inas nyitotta fel előttünk az ajtót s a kifizető hivatalnokok oly előzékenyen, oly finoman, oly udvariasan fogadtak, — hogy még szivarral is megkínáltak bennünket. A többi ott lévő pénzért jövő urak is füstöltek egytől-egyig hasonló fajtájú potyaszivart, — s a mi legkülön-

a számverőség, az árvagyság, a régi adókezelés és az egykori mérnökség a mostanihoz képest valóságos sine curának tekinthető.

A változott viszonyokkövetelte szempontból hoztuk fel ezeket s azt hisszük, hogy a város képviselőtestülete szokott higgadságával és nobilitásával, komoly megfontolás után el fogja találni a helyest s — ha lehet — áldozat vagy a város túlterhelése nélkül lendíteni fog tisztviselőinek kedvezőtlen materiális helyzetén és ha ez most általánosságban nem volna lehetséges, bizonyosan legalább azt meg fogja tenni, hogy ott segít a bajon, a hol ez legszembeütőbb és legérzékenyebben fáj.

Agrár-egylet.

VI.

Mint előbbeni számunkban említettük, egy interpelláció és három javaslat nyújtatott be az agrár klub által az osztrák miniszterelnökhöz.

Az interpelláció hivatkozik arra, hogy tekintettel az 1880. évbén benyújtott interpellációra, a magas kormány a gazdasággal foglalkozó népesség, különösen a földmivélés osztály mostoha viszonyaira figyelmeztetve lett és kérdezett, hogy az oly sürgős agrárszükségletek javítására milyen alkalmas törvényjavaslatok a magas kormánytól mir a legközelebbi időben várhatók; tekintettel arra, hogy a magas kormány által erre adott válaszbán a mezőgazdaság előmozdítására többfel rendszabály kiállításba helyeztetett, de eddig el nem intézetett; tekintettel arra, hogy a magas kormány azon válaszában maga elismerte, hogy a mezőgazdasági birtok mostoha viszonyainak egyik főoka, annak igen magas kamatu adósságokkal túlterheltesében fekszik, és kinyilatkoztatta, hogy foglalkozik azon kérdéssel, hogy mily módon lenne lehetséges, a magas kamatu terhek convertálása által, új, kevésbé nyomó terhekké, a földbirtokoson könnyíteni; tekintettel arra, hogy a földbirtokos hitelszükségletével leginkább a takarékpénztárakra utalva van, de milyen kevéssé azonban ezek az agrárszükségleteknek megfelelnek, a magas kormány az ez iránt beterjesztett interpellációra adott válaszában a takarékpénztárak kamatlábanak megfelelő leszállítására való befolyását megígérte; tekintettel arra, hogy az államadósági kamatok mellett leginkább a takarékpénztárak kamatlába a természetes kamatlábat mesterségesen emeli; — tekintettel végre arra, hogy gyors és erőlyes segély szükséges az oly tontos földbirtokos osztály — különösen a földmivélő osztálynak gazdasági függetlenségében, szolgálaképességében és társadalmi állásában való feuntartására, illetőleg új megerősítésére; azon kérdést intézik a miniszterelnök úrhoz: I. Szándékozik-e a magas kormány még ezen ülészakban törvényjavaslatokat benyújtani, melyek 1) a zárt paraszbirtokok alakítását (homestead stb.) 2) egy különös paraszt örökösödési törvény szabályozását, 3) a természetes és szokásos kamatláb feletti jelzalog terheknek kisebb kamatuakká való változtatását célozzák? II. Melyek az eredményei a magas kormány által a takarékpénztárakra vonatkozólag tett rendszabályoknak?

A három javaslat pedig a következő:

I. Az üresen álló laképületek adómentességgére vonatkozólag alkottassék törvény, mely sze-

sebb, dacára trafikoltának, a publikum egyhangú állítása szerint: egyetlenegyben sem volt rongy, haj, bőr, avagy más egyéb kincstári surrogatum.

E gyökeres változásokon még inkább elbámultam, midőn öreg kiserőm azon állítását, hogy itt mindenki pénzt kap s nem ad — teljesen igazoltnak láttam, — amennyiben én is csakugyan kaptam pénzt, még pedig 83 és 1/2 krajczárokat — egy hat év előtt felvett hivatalos lelet jutaléka fejében! . . .

— Hiszen, ha ez így megy, — magyarázám Sylvester apónak, — akkor a finánczok nem exisztálhatnak ezen a szüzdohányos és birságot nem ismerő világon?! . . .

— El is vesznek irgalmatlanul! . . . Rövid idő multán úgy fognak róluk készülni, mint a mamuthról.

— E szerint az új esztendő áldáshozónak igérkezik?

— Igen. Egy év alatt minden jóra fordul. (Félő, vajjon nem értette az öreg ezen egy év alatt amolyan bibliai teremtetési egy napot!?)

Örömben ugrálni kezdtem.

— Kedves fiam, ne bomolj! inte az öreg. — Ha épen tánczolni van kedved, elreztetlek a tiszteletemre adott bába, ott majd ugrálhatsz.

Lassan mendegéltünk, mig elértünk a városi színházhoz. Hatalmas tapsvihár s zaj hangzott ki belülről.

— Hát itt mit csinálnak?

— Állandó szintársulat játszik a városi színházban, kedves öcsém!

— Akkor hát nézzünk be mi is. Pénztárnok úr kérek két jegyet — a gallériára (volt 83¹, krajczárom!)

— Egyetlenegy sínes; mind elfogyott.

— Az lehetetlen! . . . hát abszolote semmiféle jegy sínes? . . .

Geschäfts-Eröffnung.

Ich erlaube mir hiemit dem p. t. Publicum zur gef. Kenntniss zu bringen, dass ich am hiesigen Platze unter der handelsgerichtlich protocollirten Firma

Alex. Littmann

ein
Wein-, Slivovitz- und Producten-Geschäft

eröffnet habe.

Das bedeutende Lager der verschiedenartigsten alten und neuen **Roth- und Weissweine** in bester garantirt unverfälschter Qualität von **12—200 fl. per Hektoliter**, aus den Gegenden der Hegyalja, Ermellék, Szerednye, Miskolez, Erlau, Ofen etc. und die verschiedenartigsten **Slivovitze**, sowie die mir zum Principe gemachte strengste Solidität möge dem p. t. Publicum die wollste Garantie bieten, dass ich in der angenehmen Lage bin und bestrebt sein werde, dessen an mich gestellten Anforderungen an jeder Hinsicht bestens zu entsprechen.

In der angenehmen Erwartung, dass Sie mir Ihr geschätztes Vertrauen zuwenden werden, bin ich Ihren w. Diensten bestens gewidmet und empfehle mich

hochachtungsvoll

Alex. Littmann,

Kaschau, Fleischauergasse 6.

Im bestellungsfalle ist nur die gewünschte Provenienz, sowie der Preis annähernd anzugeben; auf Verlangen werden auch Muster gesendet.
Meine Kellereien befinden sich in Tállya, Tarczal und Kaschau.

Nach AMERIKA

am besten und billigsten durch **ARNOLD REIF**,
Wien I., Pestalozziggasse No. 1, ältester Firma
916 dieser Branche. 50—9
Ankunft und Prospekte umsonst.

Wichtig für jeden Nervenleidenden.

Nur vermittelt **Elektricität** lässt sich ein Nervenübel gründlich beseitigen. Meine neuen **Inductions-Apparate** (Elektrisir-Maschinen), von jedem Laien leicht zu handhaben, sollten in keiner Familie fehlen. Geht, Rheumatismus, Schwächezustände, Zahn- und rheumatische Kopfschmerzen, überhaupt jedes Nervenleiden wird durch meinen **Inductions-Apparat** geheilt. Preis eines complete Apparates mit ausführlicher Gebrauchsanweisung fl. 8.—. Einzig und allein bei mir direct zu beziehen.

Dr. F. Beck, Triest, 2 Via Poudares 2.

958 24—4

A LEGJOBB
CZIGARETTA-PAPIR
a valódi
LE HOUBLON
francia gyártmány.
Cawley és Henry-től Párizsban.
Utánzásoktól mindenki óvatik.

A cigarettapapír csak akkor valódi, ha minden egyes lap **LE HOUBLON** bélyeggel és mindenik boríték az alatt álló védjeggyel és aláírással el van látva.

500 FEUILLES
FORMAT FRANÇAIS
Cawley & Henry
SEULS FABRICANTS.
Fac-Simile de l'Étiquette 17 Rue Beranger à PARIS.

Minden vadászt és sportsmannt érdekelni fog

ama nyilonság, hogy a gróf Zichy és gróf Kreith által szerkesztett „Szemle“ (Budapest Lövész-utca 5.) mostantól kezdve a sport minden neméből érdekes közleményeket és képeket ad.

A még nyomtatásban meg nem jelent „Vadász ismeretár“ (Lexikon) szövegének ismeretterjesztő legérdekesebb részeit és illusztrációit a „Szemle“ fogja közölni.

Ezeket kivül a „Szemle“-ben a sport minden neme, u. m. atletika, torna, evezés, kerékpározás, koreolyázás stb., továbbá löversenyek, üggetőversenyek, lovas vadászatok, agarrászatok, vízslaversenyek, vadtenyésztés, vadovás, vadászbtenyésztés és idomítás, ragadozó vadak irtása, bel- és külföldi érdekesebb vadászterületek és vadászatok ismertetése, halászat, a horgász-sport és minden érdekesebb sport ismertetve lesz. Végre sport szemlét ad a Szemle az összes bel- és külföldi lapok nyomán.

A Szemle ezen kívül irodalmi, társadalmi és gazdasági közleményeket is ad, úgy hogy a Szemle előfizető vadász és sportsman családja is élvezettel olvasssa e lapot.

A Szemle előfizetési ára félévre 5 frt. negyedévre 2 frt 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest lövész-utca 5.

Szerkesztők és kiadók: gróf Zichy J. és gróf Kreith Béla.

Előfizetési felhívás

A „GONDÚZÓ“ szépirodalmi hetilapra.

Midőn ezelőtt negyedévvél lapunkat megindítottuk, programunkban hangsúlyoztuk, hogy csak oly műveket fogunk közölni, melyek az olvasó szellemét emelik s nemesítik, igyekezni fogunk, hogy lapunk minden művelt magyar család nélkülözhetlen olvasmányává váljék és azt minden anya bátran adhassa serdülő leánya kezébe. Nem kimélve semmi költséget, nem rettenvén vissza semmiféle áldozattól, minden törekvésünket oda irányoztuk, hogy kiadott programunkat híven teljesítsük és most egy évnegyed múlva bátran hivatkozhatunk rövid, de már is nyoma-hagyó multunkra és önértettel terjesztjük elő eddig megjelent számaink tartalmát:

Regények: „Székely támad, Székely bánja“ történeti regény P. Szathmáry Károlytól; „Iz-ák“ társadalmi regény Kazár Emiltől; „Palkó vitéz“ humoros népregény Margitay Dezsőtől; „A paraszt gróf fia“ Sziklay Jánostól; „Ki lesz az örökös?“ Hartmann-Piontól. — Elbeszélések és rajzok: „A megfejtelt család“ elbeszélés P. Szathmáry Károlytól; „Egy magyar ördög“ regényes korrajz és „A club“ események a megyei életből Mikszáth Kálmántól; „Karácsonyest a tengeren“ igaz történet Balázs Sándortól; Azonkívül költemények: Komócsy Józseftől, Kiss Józseftől, Reviczky Gyulától, Lévai Sándortól, Benedek Aladártól stb. stb.

E szerint munkatársaink az irodalomban jól ismert, tisztelt nevek, kiknek legnagyobb részével találkozunk a Kisfaludy- és Petőfi-társaság fölolvasó ülésein. A „GONDÚZÓ“ tehát az egyedüli szépirodalmi lap hazánkban, mely kivétel nélkül elsőrangú íróink által támogatva, ezéül tüzte ki magának, hogy bármely áldozatokkal is folytatni fogja az erkölcs és szellem nemesítésének magasatos feladatát.

Az összes hazai sajtó nyilatkozata szerint a „GONDÚZÓ“ szépirodalmi hetilap elsőrendű eredeti regény-tartalmát, csinos kiállítását és olcsó árát tekintve, páratlanul áll irodalmunkban.

A „GONDÚZÓ“-ben a család minden tagja megtalálja a maga olvasni valóját, mert a lelket és erkölcsöt nemesítő érdekes regényeken kívül, helyet találnak az ismeretterjesztő közlések, a humor, elmésség és szórakoztató cikkeik. A rózsaszín borítékon „A magyar gazdaszony“ című állandó rovat a család, konyha és kert számára hoz nélkülözhetlen és hasznos tudnivalókat, havonként egyszer kimerítő divattudósítást, azonkívül pedig adomákat és talányokat, melyeknek helyes megfejtésére minden számban tetemes értékű jutalmat tűzünk ki.

Habár eddig a kezdés nehézségével kelle is küzdenünk, azért lankadatlanul fogunk arra törekedni, hogy a legjobb írókat egyesítve magunk körül, lapunkat a tökély legmagasabb fokára emeljük.

A „GONDÚZÓ“ újví számában egyszerre hár m eredeti regényt kezdünk meg: Tolnay Lajostól „Az új főispán“, Vértessy Arnoldtól „Csiricsári ur ő méltósága“ és Margitay Dezsőtől „A végzet“ címűeket. Azonkívül elbeszéléseket, humoreszkeket, költeményeket és rajzokat a legkiválóbb hazai íróktól.

Rendületlenül meg fogunk maradni eddigi programunk mellett és kérjük hazai irodalmunk pártolót, hogy a „GONDÚZÓ“ előfizetőinek sorába lépve, hazafias vállalatunkat előmozdítsa kegyeskedjenek, mert nem csupán 156 ivnyi eredeti regényt, beszélt, költeményt, e mellé nem csupán 25 ivnyi szórakoztató olvasmányt adunk évenként esekély 6 frt előfizetőinknek, hanem megvalogatva, a legjobb írók legkiválóbb munkáinak tárházává igyekszünk tenni azt a 156 ivet, melyek bekötve 15 kötetet adnak és mindenkorra meg fogják tartani becsét, a 25 ivnyi borítékon pedig a vegyesek egész tarka világát igyekszünk egyesíteni.

A „GONDÚZÓ“ megjelen minden vasárnap sűrűen nyomtatott három iven, félivnyi színes borítékkal.

Előfizetési ára: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

Rendkívüli jutalom:

Hogy t. előfizetőinknek minden irányban kedveskedhessünk, elhatároztuk, hogy nem kimélve semmi költséget, e téren is a lehető legnagyobb áldozatot hozzuk és oly szerencsés helyzetben vagyunk, hogy hírneves hazánkfia **Munkácsy Mihálynak**

„A BÜSBETYÁR“

című, kitűnő eredeti olajfestményét kizárólag előfizetőink számára sokszorosíthatjuk.

E kép aranyozott barok kerettel együtt 110 cm. széles, 84 cm. magas és azt előfizetőink esekély 6 frt árán megrendelhetik. Budapestben kívül lakó előfizetőink ezenkívül 1 frt csomagolási díjat kell fizetniök.

E képet mindegyik előfizető — még a negyedéves is — azonnal megkaphatja, mihelyt az illető előfizetési összeget beküldi.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küldünk mindenkinek, kik eziránt alulírt kiadóhoz fordulnak.

Gyűjtőknek 10 előfizető után 1 tiszteletpéldányt adunk. — — — Az előfizetési összegek legcélszerűbben posta-utalványon küldendők a „GONDÚZÓ“ kiadóhivatalába:

966 2—2

Székely Aladár,

a „GONDÚZÓ“ kiadó-tulajdonosa. Budapestben, VII. Dobuteza 14.

Utánnyomat nem díjaztatik.

rint azon laképületektől, melyek egy teljes évig lakatlanul állottak, mindazon ideig, míg továbbá is lakatlanul maradnak: házosztályadó nem fizetendő. — Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminiszter bizatik meg.

II. A magas ház határozza, el hogy 1) A következő törvényjavaslat a mezőgazdasági birtokok kényszer elárvereztetését illetőleg határozattal emeltetik. 2) Ezen javaslat az ügyi is jogügyi bizottsághoz utasítatik.

A mezőgazdasági birtokok elárvereztetését illetőleg hozandó törvényben mondassék ki és rendeltessék el: 1. §. A mezőgazdasági birtok tartozékára (fundus instructus) ingó végrehajtás nem eszközölhető. Az csak a mezőgazdasági birtokkal együtt végrehajtás alá vehető. A telekkönyvben egység gyanánt bevezetett mezőgazdasági birtokok eldarabolása végrehajtási árverés czéljából meg nem engedtetik. 2. §. Mezőgazdasági birtokok becsértéke gyanánt végrehajtási árverés czéljából rendszerint azon összeg tekintendő, mely a feunálló törvények szerint a birtok változási illetékek kifizetésére — a földes a telken álló épületek után — a lapul szolgálat. A bíróság azonban, ha azt különös viszonyok szükségessé teszik, egy félkivánatra a szakértők általi becslést engedélyezheti. 3. §. Mezőgazdasági birtokok végrehajtási árverésére csak két határidő tűzendő ki, és a birtok, ha az az első határidőnél legalább a becsértéken el nem adatik, a második terminusnál, a becsáron alól is de nem a becsár felén alól — eladható. 4. §. Ha egy mezőgazd. birtok végrehajtási árverés útján egy legtöbbet ígérő által megszerzetet, a község — melynek területén a birtok fekszik — fel van jogosítva, a birtokot a legközelebbi 14 napon belül a legtöbbet ígértösszegén átvenni, ha kötelezi magát a birtokot az adósnak, annak háztársára vagy egyik gyermekének saját költségén átvevőnek. A birtoknak a község általi átvétele esetén, a község bélyeg- és illetékmentességét élvez. 5. §. Ha egy mezőgazd. birtok végrehajtási árverésével, melynél az a becsáron alól is eladható, a becsértéknek legalább a fele nem ígértetik, a végrehajtó hitelezőnek — ha az árveréstől el nem áll — a birtokot a becsár felén törvényesen kell megadni.

De ilyen esetben a hitelezőnek joga van szakértők általi becslést kívánni. A község részére ezen esetben is fenntartatik a jog, hogy a 4. § értelmében a birtokot, becsértékének fele árán átvehesse. 6. §. Ezen törvény végrehajtásával az igazságügyminiszter bizatik meg.

III. A harmadik javaslat a középnagyságu mezőgazdasági birtokokra vonatkozó kőönös örökösztály-szabályzatok behozatalát illető kormány előterjesztés 16. §-nak megváltoztatásáról szól.

A törvényjavaslat 16 §. középnagyságu gazd. birtokok örökösztályszabályzatainak behozataláról, következő: „Az orsz. törvényhozásnak fenntartatik, az 1. §-ban jelzett nemű birtokokra vonatkozólag, azok feloszthatósága, megterhelhetősége, és végrehajthatóságát korlátozó intézkedések hozatala.“ Alaki tekintetben inditványoztatik, a képviselőház ügyrend szabályainak 31. §-a alapján, ezen javaslatnak agrár-választmányhoz utasítása.

A választmányi tanácskozások eredménye és az osztrák tartományokbani agrár-egyletek további

— Absolute semmiféle.

Azelőtt kongott a színház, most meg jegyet sem lehet kapni! . . .

Fokozott örömmel léptem a bálterembe, hol ép: a harmadik francia négyest típetek öreg kísérom tiszteletére.

Egyetlenegy leány sem árult petrezselymet.

— Sylvester bátyám! aztán ezek a párok mind férj és feleség lesznek?

— Igen. Mert az örök Istenség szilárdan elhatározta, hogy a Lang Lajos statisztikáját tényszerűen meg fogja czáfolni!

— Hát az a menkö nagy perzsely, ott az oszlopok alatt mire való?

— Abba fizetik bele, édes fiam, a gazdag aglegények a nőtlenségi adót, mely szegény leányok kiházasítására fordítatik.

Ez aztán dicső! . . . legalább abban a szép rózsás kertben, melynek „bajos hölgykoszoru“ a neve, — örökre kiszárad a gyökere annak az oda nem illő rút szalmavirágnak, melynek minden szirma a vén leány arcának egy-egy ránczára emlékeztet!

Lelkesedésemben hirtelen megrántottam az öreg szakalát s meg egyszer kérdém tőle:

— Aztán igazán, valóban oly jóságos lesz az újesztendő, mint a milyennek eddig láttuk!

Sylvester apó kétségeskedésem fölött nagyon megharagudhatott, mert mordul rám rivált.

— Ejnye, adta semmiházi! . . . hát kétszer kell mondanom? . . . Nesze! . . .

A nekem szánt hatalmas nyakleves elől hátra kaptam a tarkómat s belevágtam az — ágyam szögletébe! . . .

. . . Főlnyitottam szememet s csillogó fény helyett — koromsötétség körüyezett.

Nagyon szép álom volt! . . . Ha csak a fele is teljesedésbe megy, úgy a t. közönségnek méltán és jogosan kívánhatunk: „Boldog újévet.“

fejődéséről, valamint az agrárklubnak a képviselőházbani fejlődéséről nem sokára értesíthetni remélünk.

Levelezés.

Kis-Szeben, 1885. januárhó 1.

Hallgatok, hallgatással vádoltatom, igaz, hallgatok, hallgatunk s hallgat az egész város; a néha oly pezsgő életéről jöhírben álló kisszebeni társadalom teli álomra van kárhóztatva s ki tudja, meddig fog ez tartani?

A jubileum, — az evangélikus püspöki fogadtatásnak az ünnepe, a főtérválasztás elmúltak: kis városunk ismét a hallgatás gyászruháját öltö magára. Mi ennek az oka?

Közöny es szegénység uralja a jelent. Nálunk a közönyök iránt stagnáció, pangás, érzéketlenség ütötte fel hydrafejét, a meg 10 év előtti Szeben fel van cserélve, veszt-ni kezd városi jellegét s nem esoda, ha városunk az újdonságok rovatának oly esekély anyagot szolgáltat.

Közigazgatásunk elintézi a mindennapiakat, e téren elmondhatjuk, hogy „dies trahit dem.“

Az olvasó úgy gondolja, hogy nincs is ennél egyéb teendők, — pedig dehogyan nincsen. — Hiszen ma, ha körül nézünk, azt vesszük észre, hogy nagyon is kezdünk elmaradni, sőt ha továbbra is tepedünk, ki tudja, hová jutunk a hátrafelé menésben?

Közöny, a közérdek eme gyilkosa tanyát ütött közelünk minden rétegében. — Az 1884. évben felszínre hozott eszméket a mult esztendővel eltemettük; azonban nemcsak eszméket, de kötelességet mulasztva, vastag hibákat követünk el. — Bár lakhatna azokért az, ki kötelességének teljesítésében nem elég serény. — Ily eszmék egyike a már vita tárgyát sem képező regalejogunk évtizedeken keresztül való bitórlása, — mintha bizony szegény városunk pénzűtára oly fölösleggel rendelkeznek, hogy az így elvesztett pár ezer forintot semmibe sem veszi. Pedig aki ismerős az itteni viszonyokkal, az igen jól tudja, hogy másként áll a dolog és a már ugyis más ezorra szánt városi pótlék sem lendít a helyzetben.

Sőt ezen tepedő ólomkör annyira megy, hogy annak mámorában szinte bivalybőrt kaptunk, mert úgy látszik, hogy még a szuronyhegy esiklandoztató éle sem ébreszt fel bennünket. Ugyanis a uapokban az adóvégrehajtás nálunk esendőség segítségével fogatosított. Van-e erről hatóságunknak tudomása? úgy hiszem, hogy van. — Nem akarom én itt ez együgyűt játszani, mintha bizony felettünk brachium nem volna, de tudtommal brachiumot, csak törvényhatóság — törvényhatóságunk útján (ha saját karhatalmunk nem elegendő) alkalmazhat.

De hagyjuk a rekriminációkat, ne keserítsük ugyanis rövid életünket, ébredjünk nagy álmainkból ezen új esztendő pislogó hajnalán, pótoljuk mulasztásainkat uszorás kamattal!

Egy nagy böcs azt mondja: „Emberr semmi sem visz közelebb az istenekhez, mintha embert boldoggá teszen. Sem a végzet nem adhatott többet nekéd mint azt, hogy képes vagy — sem a természet nemesebbet, minthogy akarsz minél többet boldogítani.“ — Akarat pedig szülheti a tettet, a végzet megadta a képességet, s így csak rajtunk s akaratunkon mulik a közjó előmozdítása. Csak negyedórát naponta a közjóért, lesz 365! ezt sokszorva a jóakaratok számaival, boldogokká tesszük azokat, kiket boldogokká tenni szent kötelességünk s akkor beteljesedik Cicero idézete, beteljesedik s nem talál bennünket váratlanul az évek az elmult árnyéka. Üdv s boldog új évet az illetőknek, s az olvasónak!

T. Gy.

Különfélék.

Tisztelt olvasóközönségünkhöz. Lapunk mai számával kezdjük meg a IX-ik évfolyamot, miért is tisztelettel kérjük mindazon előfizetőinket, kik egy, vagy több évnegyedről hátrálékban vannak, hogy mihamarabb legyenek szivesek hátrálékaikat lapunk kiadóhivatalához beküldeni.

Pulszky jubileum és megyénk. A fővárosi lapok egyenmelyike fennakadt azon, hogy megyénk a Pulszky jubileum alkalmával nem volt azon ünnepeken képviselve, illetve, hogy a megye részéről hazánk és megyénk jeles fia ünnepeztetése iránt teljes közöny uralkodott. A dolog annyiban van, hogy a jubílium napja nem volt kitűzve s csakis december hó utolsó napjaiban, tehát a megyei közgyűlés után lett a jubílium napja véglegesen megállapítva s így a megye közönsége részéről nem történhetek a kelő intézkedések. Meg vagyunk róla győződve, hogy utólagosan meg fognak tétetni mind ama intézkedések, melyekkel megyénk jeles fiainak tartozunk.

Újévi gratuláció. Újév napján megyénk alispánjánál dr. Tahy Mihály, főjegyző vezetése alatt az egész megyei tisztikar testületileg tisztelgett. A főjegyző igen talpraesett üdvözlő beszédet tartott, melyben reflektálva az alispán mult s jelen üdvös és tapintatos működésére, a tisztikar egyhangu meggyőződését fejezte ki, midőn azt mondta, hogy egy oly alispán alatt, ki annyira szíven viseli a megye érdekeit, — minden hízélgés nélkül mondva, — valóságos öröm szolgálni. Az alispán szívélyes válasza után a tisztikart a főispánhoz ve-

zetve, hol megható beszédben tolmácsolta a ragaszkodást s tiszteletet, melylyel mindnyájan ő méltósága iránt viseltetnek. A főispán meghatottan válaszolt s különösen azon kijelentése, hogy körülbelül még ez idén meg kellesz valnia e megye nagyra-beesült közönségétől, — igen mély benyomást tett a tisztelgőkre.

Hymen. Mult hó 24-én Gáboltón Zathureczky jegyet váltott Úsz Antal, a makoviczai járás szolgálójának bajos, szép műveltségű hűgával, Berta kisasszonnyal. Tartós boldogság kísérje e szép frigyet.

Jóteköny adakozás. Az árvák Karácsony-tájára a következő úrhölgyek adakoztak: Berzeviczy Tivadarné, Kubinyi Albertné, Krajzell Aurél és J-nőné, Lasztkóczy Lászlóné, dr. Mosászky Gyözöné, Zarnovickyné Semsey Adolfné, Kuzmik Simoné, Jarmay Béláné, Szabolcsovics Szilárdné, Horváth Ödönné, Haisch Lajosné, Nehrer Argotonné, Oszvaldné s Kreesmárné. A szegény árvák nevében fogadják városunk nemes hölgyei e téren is a legnagyobb köszönetet!

Az eperjesi társalgási egylet Kubinyi Albert elnöklete alatt mult hó 26-án tartotta meg évi közgyűlését, melyen Kubinyi Albert újra egyhangulag megválasztatott elnöknek. Az igazgató választmányba pedig a következő urak választattak be: Bőr Kálmán, Dessewffy Ignác, Dessewffy Lajos, Dobay Sándor, Farkas Lajos, Furmann Andor, Ghyllányi József, Gombos Alajos, Kösch Frigyes, Kovaliczky Mihály, Pechy Zsigmond, Radvány Kálmán, dr. Schmidt Gyula, Urbán Antal, és Villecz Kamil.

Műkedvelői előadás. A Széchenyi-kör által f. hó 10-én rendezendő jótekönyezélu színi előadást, — mely alkalommal Berezik Árpád „Ned meg az anyját vedd el a lányát“ című vigjátéka kerül színre, — nem Duka Róbert, hanem S abó Ede ur rendezi.

Színház. Sághy Zs. színtársulatának ugy látszik esőpp kedve sincs városunkba jönni. Mindazonáltal, ha az idejövételre ismétellen engedélyt kérne a városi hatóságtól, — nagyon böcs dolog lesz azt simpliciter meg nem adni. Ehelyett sokkal inkább kívánatos volna, ha a színtügyi bizottság érintkezésbe tenné magát Kassa város derék színgazgatója Csóka Sándorral, hogy mint a mult évben, ugy ez idén is rándulna át hozzánk rövid időre. Csókatól, ha kevés is, — de legalább bizonyosan élvezetes estét várhat a közönség.

Sylvester-bál. A sárosmegyei jóteköny nőegylet által az árvaház javára rendezett ez idei Sylvester-estély, anyagi oldalát tekintve, — nem felel meg a méltán hozzá kötött várakozásnak. A mulatság eleinte igen feszes érásban mozgott, később azonban nekihevültek a kedélyek s a tánc a legnagyobb animálój járta kora hajnalig. Ezzelal egyszer s mindenkorra kijelentjük, hogy bálit tudósításainkban örízkeidni fogunk a jelenlévő hölgyek felsorolása s toilletteik leírásától. A t. közönség beláthatja, hogy a legébereb reportéri szem sem láthat mindent, minek folytán okvetlen meg kell történni, hogy a névsorból egy-két hölgy mindig kimarad, — ép úgy a mi. mint az illető hölgyek méltó boszankodására. E kétoldalú kellemetlenség elkerülése végett mellőzzük a névsort. A mi pedig a toillettek leírásának nem közlését illeti, ezzel csak azt óhajtánók elérni, hogy hölgyeink minél egyszerűbb öltözetben jelenjenek meg a bállokban.

Honvédtisztek bálja. A mint értesültünk, a városunkban levő honvédtisztek kebelében mozgalom indult meg egy farsangkor rendezendő bál iránt. Ha a fama beteljesül, biztosra fogjuk, hogy szép siker fogja koronázni.

Az utcák tisztán tartása. Azt el nem tagadhatja senki, még maga a városi tanács sem, hogy utcáink tisztaság tekintetében még nagyon hátra vannak a civilizációban. Eltekintve a sár, víz s egyéb piszoktól, legnépesebb utcáinkban is láthatunk olyan rendtelenséget, hogy a lakók a moslékot dezsaszámra egyenest az ucca közepére, vagy épen a ház elébe öntik ki. Mas nagyobb városok, mint pl. Miskolcz, Debreczen, Szeged stb. ugy segítettek e bajon, hogy a város utcáinak tisztán tartását egy bizonyos czégre bízták, mely intézkedés igen praktikusnak bizonyult be. Legujjabban Kassa város foglalkozik ezen ügygyel és körülbelül keresztül is viszi. Hát mi nem tarthatnánk lépést a haladó korrall?

Az új toronyóra. A várva várt toronyóra végre valhára e napokban már elhelyeztetett a toronyban. Az óraművet Kretschmer Venczel, prágai czég készítette — netto 1000 frtért. A régi óra 150 esztendeig hirdette polgártársainak az örök idő folyását; adja az Isten, hogy az új még több esztendőn keresztül számos boldog órát kongasson el lakosainknak!

Posta. Véglegesen el van már határozva, hogy a postahivatal mostani helyiségéből a Galtsik-féle házba költözik át.

Semsey Kornélia urhölgy rendezése mellett a városi színházban előképeket s a „Szikra“ című vigjátékot fogják előadni az egylet javára.

Köszönet nyilváníítás. Pechy Eduárd tábornok úr ő méltósága szives volt a Széchenyi-kör könyvtárát „Széchenyi Béla keleti utazása“ című becses művel gyarapítani. Adományáért fogadják köszönetemet. A Széchenyi-kör nevében a könyvtárnok.

— **Megyebizottság-választás.** A friesi választókerületben múlt hó 31-én megyebizottsági taggá Szkaróssy, friesi plébános ellenében Tahy József, sárospataki járásbeli szolgabíróválasztott meg 35 szótöbbséggel. Szkaróssy 90, Tahy József pedig 125 szavazatot kapott.

— **Jegyváltás.** Téves információ útján közzöltük lapunk múlt számában, hogy D. B. soóvári főbányahivatali számjegédtsízt jegyet váltott. A mint értesültünk D. B. úr váltott ugyan jegyet, de nem Hymen értelemben, hanem csak egy ott meg-tartott mulatságra.

— **Alumneum-bál.** A r. kath. főgymnasium tápintézete javára a tanuló ifjuság f. hó 31-én a városi nagy teremben tanevezzel egybekötött hang-versenyt rendez. A mulatság érdekesnek ígérkezik.

— **Bártfa panorámája.** Myskovszky Viktor, kassai realtanár, már befejezte a híres bártfai fürdő látképének festését. A remek esinnal kereszt-tülvitt aquarellkép az országos kiállítás „fürdők-pavillonjában” lesz kiállítva, hol bizonyára ezelt ér. — amennyiben az idegen elé teljes szépségében feltárja e gyógyfürdő, kies, gyönyörű fekvését.

— **Kis-Szebenben** m. hó 29-én egy fiatal, 18 éves kömiveslegény családi perpatvar miatt, kést döfött a szívéhez, melynek következtében összerogyott s szörnyethalt.

— **Szerencsétlenség.** E napokban egy berze-viczai kocsis estefelé a kororvost Viszokára szánou fuvarozván, visszatérteben, miután a szán egy kis emelkedésből a Tárca vizébe egyszerre lecsúszott s orrával a víz kavicsába beleütődött, a kocsis úgy látszik, nem egészen józan állapotban, egyensúlyt veszítve, oly szerencsétlenül bukott le a vízbe, hogy onnan többé föl sem emelkedhetett. Csak reggelre, természetesen már élettelenül találták meg a szerencsétlent nyaka körül tekerődött gyepölével a lovak lábai alatt. Ideje volna, hogy a közigazgatási hatóság figyelme, megyénk ezen igen mostoha állapotban levő II. oszt. újjára is kiterjedne. Nem mulik el egy hét sem, hogy ez úton történt valami szerencsétlenség fölöl ne értesüljenk. Hidat kérünk Berzevicze mellett a Tárca vize fölé!

— **A berzeviczei vásárról** hazafelé menő Szepesváraljai mézeskalácsosok Hamborgon túl földültek; őrök közül egy nő veszélyesen megsérült. A mézeskalácsosokkal egy Kirchmayer nevű szepesváraljai szüfesto is fordult fel a szekérről. Ez az öreg ember, minden bizonynyal a nagy ijedség következtében, még mielőtt haza ért volna, az úton szélütés következtében hirtelen elhalt. Nem ártana a berzeviczei alsó szalókai út ezen részére is némi figyelmet fordítani, a mennyiben — különösen most teli időben — csak az passzírozhatja, a ki már a veszélyes helyet igen jól ismeri; e sorok írójának is volt szerencsétlensége a hamburgi malomárók-ban januárban, kedve ellenére megfürödni.

— **Hófúvások.** Az eperjes-orlói vasútvonalon hófúvások miatt e napokban kétszer történt késés, még pedig annyira, hogy a mozdony csakis Héthársig mehetett; Kassáról kellett eljönni a hőkének, hogy a mozdonyt kimozdítsa helyéből. E felvidéki tajon oly nagymérvűek a hófúvások, hogy a közönséges hóvédők épen nem képesek a pályateset közlekedhetési állapotban tartani. A bajt, midőn a mozdony Héthársnál megrekedt, még az is tétezte, hogy ugyanakkor a táviróhuzal is megszakadt.

— **Földbirtokosok figyelmébe.** Nem fölösleges tudni a földbirtokosoknak, hogy urbéres hazban szabad-e nem üllő vendégek részére a regale bérlő által pálinkát nagyban elárusítani, ha azt a község ellenzi is? Direkt feleletünk erre az, hogy „szabad”. Mert az 1878-ik évben kibocsátott 29063. számú miniszteri rendelet világosan mondja, hogy szabályszerűen dugaszolt s ezim-mel ellátott 1/2-literes üvegekben szeszt elárusítani, nem csak az italmérsi jog haszonbérletnek, — de még a fűszerkereskedőknek is szabad. Már most, hogy a község ellenzi-e a pálinka ily módon elárusítását, vagy nem, azzal, — a mint lát-szik, — miniszter úr öméltsága nem gondolt, — s ebből kifolyólag az elárusító sem gondol. A mi pedig a helyiséget illeti az elárusításra nézve, — az nézetünk szerint mindegy, mert tudtukkal nem létezik, de nem is létezhet olyan törvény vagy rendelet, mely a — regale haszon-bérlettel kiadott épület szoros és kizárólagos használatához kötné a bérlőt, — s miért ne volna neki joga az italmérsést más épületben is gyakorol-nia akkor, a mikor ő azt az egész község területére bírja?

— **A tékozlók s a község.** Honi törvényünk értelmében a tékozlónak gondnokság alá helyezése csak az esetben mondható ki, ha azt a tékozló maga, vagy pedig fel- s lemenő ágbeli rokonai kéri. Világos, hogy a törvénynek ezen intézkedése csakis a rokonok, illetve az örökösök érdekeit óvja. Ha tekintetbe vesszük azonban, hogy az ily tékozló, ki eszelen pazarlások által teljesen elszegény-dvén s nagyobbára munkaképtelenné válván, — igen gyakran községi vagy kórházi ápolásra szorulnak, miáltal mint községi jogos érdekében szükség van tehát, — különösen nálunk, hol a felvidéki községek nagyon is szegények, — olyan törvényhozási intézkedésre, melynél fogva módjában álljon a községnek is, pazarló lakosát gond-nokság alá helyezni s ez által a község előrelátható megterhelhetésének lehetőleg gátat vetni. Ezt kívánja a tékozló s a község lakosainak közös

érdeke. S szabad legyen remélnünk, hogy ezen üdvös intézkedés keresztül viteléhez meggyenk in-téző körei összes befolyásukat fel fogják használni.

— **Lumpolás ellen.** Alsó-Sz. tör-történt, hogy a férj egy „grand muri” okozta terhes fővel keső éjszaka tert haza. Poharazás közben többi között arról is folyt a beszéd, hogy egy bizonyos uri ember lumpolás utáni reggelre arra ébredt föl, hogy mig murizott társai öröm-mel üdvözlek a fölkelő nap arany sugarait, reá azonban örökös éjszaka szakadt, — az az megva-kult. A mi emberünk is heves fejfájások között feküdt le. Egy kinteljes felóra mulva kénytelen volt fekhelyéről felemelkedni és a megvakult ember szerencsétlen esete jutván eszébe, látehetségét mindenkép próbára atarja tenui; — de az abla-ko mellett is csak korom sötét éjszaka üti meg szeméit. Iszonyu félelem fogja el egész valóját, s egész testén legalább is 60 R. foknyi gőzfürdő hatását érzi. — De jó ilyenkor az annyiszor megbántott feleség! Bizony ő is csak hozzá folya-modik. — Feleségem, edesem! — Mi bajod? — Jaj megvakultam! gyujts, kérlek gyertyát! — Hisz már ég! — Ég!!!? — — No hát Isten veled; Isten veletek édes gyermekeim soh'se látlak többé! De már a feleség is megszokta a dolgot, s homéri kacaj között mondja: Bolond! hisz az ablak fatáblái be vannak téve! — Siri esend! a már teljesen kijáramodott férj öt perc mulva esendesen elaludt; reggel pedig nagy ünnepe-lyességgel megfogadta, hogy soha sem lumpol, de ha mégis megtenné, napfelkelte előtt soha sem fekszik le.

— **A gölniczvölgyi vasut** múlt évi december hó 27-én a teherátutorgalom, ugyancsak decem-ben hó 31-én a személyforgalom részére megnyit-tott. A Margitfalu-Gölniczbánya vonalrész szab-ványos vágányú, a Gölniczbánya-Szolmonokhuta vonalrész keskenyvágányú lévén, ennek folytán Gölniczbányán az utasok átszállanak s az uti-podgyász s a szabások határozmányainak megfele-lően történik. Gőzfűrés állomás csak a személy, utipodgyász és a teljes kocsirakományokbun feladandó teherárak forgalmára, a többi állomások azonban az összes forgalomra vannak berendezve.

— **A vonat által majdnem elgázolva.** Múlt hó 27-én Tomko József, eperjesi ezimadia kirándult Enyiczkére egyik rokonához Jánosnapot ülni. Este-felé visszamenet körülbelül mámoros állapotban az 1. sz. örlháznál leest a sinek mellett s ott is maradt fekvő. Az Eperjesről induló vonat dűbörgése sem ébresztette fel s a szerencsétlen mély álma ál-al elvesztette balkeletét, melyen a vonat keresztül ment. A vonatvezető észrevette a szerencsétlenséget s a sebesültet még ugyanazon vonattal a kassai kór-házba szállították, hol múlt vasárnap a kezét le is vágták.

— **Kuriózum.** Tapolyi levelezőnkől a követ-kező sorokat vettük: Múlt hó valamelyik napján fölkasztá magát W. J. nyirjesi földbirtokos egyik bérése, állítólag azért, mert az ottani koresmáros, kinek helyiségeben az illető bérés többek társasá-gában mulatott este, elfelejtvén egy ürtüzcumbot a többihez a hordóba betenni, elemelte s a koresmá-rós rajta érvén, a büntetéstől való féltében a halált választá. Az illetékes politikai hatóság részéről Szaljovis Szilárd s szbíró úr Dr. Weisz Jakab járási orvossal a helyszínen megjelenvén s a rend-őr szemle megtartása után a halált konstatalván, a hulla eltemetetését elrendelte. Az ottani r. kath. plébános a hozzá érkezett temetési enged-lyre azonban azt adta válaszul, hogy ő öngyilkost nem temet, s midőn ennek folytán a hatóság a temetés megtartását hivatalosan neki meghagyja, azzal felelt, hogy a kántornak is megtiltotta a közre-működést nemcsak, de eltiltotta a köztemetőben a sir ásátását is. Így állván a dolgok, mit volt tenni? a hullt a föld alá kellett helyezni, ásátott tehát a földbirtokos és a községi előjáróság a cigányok által az öngyilkosnak a temető árkában gödröt s abba aztán — miután nem volt ember, ki vitte volna, saját szekerén kivitette a földbirtokos s a cigányok által elásatta, — s a cigányok aztán ebbeli fáradságuk fejében lehúzták a halott lábáról a eszmat. Nem tudom, helyesen eszeledett-e a páter, mert törvénytudó nem vagyok, azonban em-beri érzelmem s világnézetem azt sugja, hogy ez a 19 ik századba nem illő kuriózum.

— **A makoviczai Eötvös-kör.** Múlt decz. hó 30 án végleg megalakult a makoviczai Eötvös-kör. Január elsejével már életbe lépett. Adja az ég, hogy szép hivatásának mindenbe s minden akadály nélkül megfeleljen. Ha valahol úgy ott kellett e társas-kör; Ezen járás 71 községből áll s az intelligenciának nem volt e járásban egy helyisége, a hol eszmésere vagy szórakozásra összejöhetett volna. Ily körü-lmények között esoda-e, ha ezen vidékre került intelligens emberek idővel elvadulnak s pár év eltelte után embergyűlölők lesznek. Hírlapokat nem tarthatnak, mert azt anyagi viszonyuk nem engedik s így csak egy lapra vannak utalva s ennek olva-sása által egyoldulnak lesznek, elfásulnak s a ha-ladás terén megállanak. Az Eötvös-kör utat nyit minden jóvaló honpolgárnak a találkozáásra, módot mindenféle lap, újabb könyvek olvasására és eszme-cserére. A kezdemény meg van, csak most a mu-tatott jó akarat s szilárd kitartás ne eszűggedjen s akkor biztosan járand a kitűzött célhoz. Törekedjék a kör a magyarság terjesztésére s a népnevelés legyen egyik főfeladata, ha mindjárt nagyobb ál-

dozatokat is kívánna tőlük e szent ügy. Az egylet tisztikara és választmánya a következők: elnök: Mátyák Sándor, alelnök: Úsz Antal, háznagy: dr. Girtler Aladár, jegyző: Tóth István, ügyész: Szmeceányi József, pénztáros: Tomaskó István. Választmányi tagok: Toszt Károly, Kapisiuszky János, Paulovics Sándor, dr. Eisner József, Zathu-reczky Zoltán, Szmeceányi Józsefné, Tóth Istvánné, Tomaskó Istvánné, Marczényi Andrá.

— **Vöröskereszt-egylet.** A miut tapolyi leve-lezőnk tudósít, a „vöröskereszt” fiókegylet a tapolyi járásban még a múlt évben szintén megalakult. Főispán ur ő méltósága ugyanis a megalakítással Berzeviczy Rezső szolgabíró urat bizta meg, ki is abbéli minőségében eljárva, a tagokat még m. évi július vagy augusztus hónapban egybehívta, s a megtartott előleges tanácskozás után az egylet tűstént megalakult; a tisztviselők egyhangulag — még pedig elnökül Hajtinger János ez. kanonok, alelnökül Ferenczy Béláné ő nagysága, pénztárnokul Vaxmann József, egyleti orvosul dr. Weisz Jakab és jegyzőül Szakmáry Géza lettek megválasztva, — mely eljá-rásról szabályszerű jegyzőkönyv vétetett fel s a főispán ur ő méltóságához az alakítással megbízott szolgabíró ur által felterjesztetett. Ebből tehát ki-tűnik, hogy a nemes ezelt szemelött tartva — a fiókegylet megalakításával megbízott szolgabíró nemcsak hogy a mai napig nem késétt, hanem dicséretreméltó buzgósággal és gyorsasággal járt el a fiók-egylet megalakítása körül, sőt annak ér-dekeit előmozdítandó, úgy személyesen, valamint tapintatosan megválasztott módon egykezett minél több tagot szerezni az egyletnek, mely fáradozása sikertelen nem is maradt, amennyiben a betérjeszu-rett iratokhoz esatolt aláírasi iv már is tagszaporu-latot mutat fel; — azonkívül a taggyűjtés jelenleg is folyamatban van, s annálisinkább biztos sikert és eredményt remélhetünk, mert derek szolgabíránk kedves neje Berzeviczy Rezsóné és az egylet sze-retetreméltó s közkedveltségben álló alelnöke, Fe-renczy Béláné ő nagyságaiék áthitva az ügy ma-gasztos voltától, annak sikert és érvényt szerzendők, a taggyűjtéshez személyesen egész készséggel és odaadással fogtak hozzá, s a mint halljuk, máris szép eredményeket mutatnak fel, melyekről a jövőben alkalomadtával kötelességemnek fogom tartani e lapok hasábjain megemlékezni. (E szerint örömmel konstataljuk, hogy a „vörös kereszt-egylet” fiókja megyénkben csak is a makoviczai járásban nem alakult még meg. Szerk.)

— **Éjjeli örködés.** Nem mondjuk, hogy az egész megyében, — hanem bizony nagyobb részt s különösen a határszéli községekben az éjjeli örködés szervezetlen, sőt a legtöbb községben éjjeli ör nincs is, — a hol pedig van, az többnyire meg-bizhatlan. Sok községben az éjjeli örködést házan-ként teljesítik, hanem hát ebben nincs köszönet, mert holmi 10—11 éves fiukat is kiküldenek „strá-zsának”, a kik aztán akár félelemből, akár a ros-z idő elől félrehúzódnak, hazatávoznak és lefeküsznek. Némely megyék községeiben ismét az a szokás dívik, hogy az ugynevezett „strázsabot”-ot adják házról házra; és a kihez ez a furcsa vendégmarasztó kerül, köteles éjjeli örködésre kiállani. De hány esetben történik meg, hogy a „stráza” is? Nálunk az éjjeli örködés nagyobbára szintén „soronként” teljesítetik a községekben, — magától értetődvén, hogy igen hiányosan. E bajokon segitendő, üdvös volna a meglevő szabályrendeletet egész szigorúan alkalmazni s a községeket a szükség es re n d e s örök tartására kötelezni, mint ezt több megye keresztül is vitte. Ezen eszélyes intézkedés által sok bajnak, kárnak, — u. m. tűzvész, lopások stb; — elejét lehetne venni.

— **Tűzifecskeket a községeknek.** A tűz-rendőri szabályok erélyes végrehajtása több me-gyében az okból tűközött akadályokba, mert tűzi fecskeket a községek igen nagy része által nem szereztek be. Ezen bajon segitendő, Nőgrádmegy-e közönsége elrendelte, hogy tűzi fecskeket beszer-zésére minden község arányos összeget vegyen fel költségvetésébe, — s egyuttal az alispán a gyáro-sokat pályázásra indította fel, mert tömeges meg-rendelesnél előreláthatólag a gyárosok hajlandók lesznek minél kedvezőbb feltételek mellett vállalkozni a szállításra. Ezen üdvös intézkedés nálunk is hely-lén volna!

Szerkesztői üzenetek.

— **Felvidékinek, Tapolyvölgy. Örvendeni** fogunk, ha becses soraival a jövőben is minél gyakrabban felkeres bennünket.

— **F. J. Bártfa.** Erősen reméljük, hogy legutóbbi közleménye nem lesz az utolsó, annálisinkább, mert Bártfa, mint megyénk fontosabb városa, soh'sem szenvedhet anyag-hiányban.

— **B. M. A.-Szalók. T. K. Zboró. Sz. G. Girált. T. Gy. és R. F. Kis-Szeben.** Köszönet a küldöttétekt s jövőre minél többet.

Kis lutri.

Bécsi: deczemb. 27-én: **37. 32. 30. 55. 86.**
Brüni: deczemb. 31-én: **70. 18. 81. 13. 54.**

Felelős szerkesztő: **Hedry Bertalan.**
Kiadótulajdonos: **Haitsch Lajos.**